

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theses Logico-Theologicae Pertinentes ad anteriores Theses defensas in Collegio Adriani VI. Pontificis

Huygens, Gommarus

[Lovanii], [1684?]

Conclusio Tertia. Theologicè examinatur eadem prædicti Authoris
doctrina.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40533

CONCLUSIO TERTIA

Theologicè examinatur eadem prædicti Authoris doctrina.

Hactenus locuti sumus de expressione istius doctrinæ & de consequentia per quam à suo Authore probatur. Nunc agendum de ipsamet doctrina: *Certum tenes & incertum dimittis*, inquit ille, *ubi conscientiam tibi formas ex opinione certo & practice probabili, qua nititur motivo secundum se quidem fallibili, sed gravi, ex quali vir prudens & consideratus in rebus magni momenti concludere solet. Si vis hanc vocare moraliter certam, de nomine non litigabo; si vis probabiliorum dicere, non repugno.* Ita ille, sed quomodo certum tenes, ubi conscientiam tibi formas ex opinione, quæ nititur motivo secundum se fallibili? nam si motivum fallibile tenes, incertum tenes: & rursus, quomodo incertum dimittis ubi conscientiam tibi formas ex motivo secundum se fallibili? nam quod fallibile agnoscis, incertum fateri debes. *Requiro, inquit, ut opinio nitatur motivo gravi, ex quali vir prudens & consideratus in rebus magni momenti concludere solet.* Verum quomodo vir prudens est & consideratus, si ipse absolute, id est, per assensum de veritate, concludat ex motivo quod videt esse secundum se fallibile, adeoque hic & nunc fortassis fallere? nam si ob tale motivum huic propositioni: *Licet occidere invasorem bonorum fortuna magni momenti, sive veritati ejus absolute assentiaris*, exponis te periculo etiam tibi noto, præstandi assensum falsum. Sed demus quod ejusmodi assensum falsum, dum exterius non exprimitur cum aliorum scandalo, non æstimes veluti notabile malum, nec periculum illum præstandi æstimes periculum notabilis mali, adeoque secundum te non sit notabilis imprudentia tali periculo se exponere; hæc, inquam, demus: nullâ tamen verisimilitudinis specie hinc conficietur, quod non sit notabilis imprudentia in actione quâ hominem bona tua auferentem occidis, conscientiam tibi formando ex ante-dictâ opinione: siquidem hoc faciendo gravem admodum imprudentiam committis, quia te exponis periculo mali valde gravis, occidendi nimirum hominem quem lex æterna vetet occidi. Tale vero periculum vel ex hoc cognosces esse notabilis mali, adeoque sine magna imprudentia non adiri, quia notabilis mali periculum est, in simili probabilitate, sive dubio facti: ex. g. dum animal eminus occiditur quod probabiliter, sive dubie est homo. Hæc, dum facti probabilitas sive dubium est, ille adversus quem agimus negare non audebit, quomodo proinde negare potest gravem imprudentiam committi dum homo occiditur cum probabilitate, sive dubio circa ipsum jus in talibus circumstantiis hominem occidere fortassis vetans? Ex his omnibus conficitur non verè dictum esse, quod *vir prudens & consideratus ex motivo fallibili concludere solet*, & incomparabiliter magis à vero alienum esse, quod vir prudens & consideratus ex motivo fallibili conscientiam sibi formabit, ex. gr. de occidendo homine.

Pro destructione prædictæ doctrinæ quatenus de viris prudentibus & consideratis mentionem facit, rursus quaero an ille adversus quem agimus, Thomam Sanchez, Valentiam, Suarez, Leonardum Lessium, & tot alios quos Sanchez citat pro pernitiôsa & scandalosa sua doctrina de liberrimo usu restrictionum mentalium, non habeat pro viris prudentibus & consideratis? Si habeat (nec enim dubito quin pro talibus habeat) quomodo negare potest, quod ista doctrina habuerit probabilitatem à se descriptam, saltem ante condemnationem; cum tamen illa, si quæ alia, tunc fuerit scandalosa & in praxi pernitiôsa? Non subsistit proinde ante dicta istius Authoris doctrina, quâ vult certum teneri & incertum dimitti quando conscientia formatur ex opinione quæ nititur motivo ex quali vir, quem ipse prudentem & consideratum vocat, concludere solet. Minus subsistit, quod ejusmodi opinio, ut ipse vult, sit moraliter certa. His addo quod opinio non possit esse moraliter certa, si sit probabilis adeoque incerta: nec valet excusatio, quod sit practice probabilis; nam practice probabile est practice incertum, vel potius certò illicitum quoad praxim dum in ejus omissione non est simile periculum impingendi in legem æternam.

C O N